

ภาคผนวก ค  
คำและความหมายภาษาไทย-มอญ

## คำและความหมายภาษาไทย-มอญ

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ         | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----------|---------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| กระจาย    | ก. กระจาย, กระจายกระจาย   | ก. ทำให้แพร่หรือแตกแยกออกจากกันไปในที่ต่างๆ, แพร่หรือแตกแยกออกจากกันไปในที่ต่าง; แผ่ซ่าน, งามออก, นอยมใช้คู่กับคำ กระจาย กระจาย เป็น กระจายกระจาย กระจายกระจาย.                                                                                                                                                                                                                                    |
| กระจาย    | น. เกล็ด                  | น. ผงเครื่องหอมต่างๆ ที่ประสมกันสำหรับทาหรือเจิม โดยปรกติมีเครื่องประสม คือ ไม้จันทน์ แก่นไม้หอม ชะมดเชียง หญาฝรัน.                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| กระท่อม   | น. กระท่อม, คลังเก็บวัสดุ | น. เรือนเล็กๆ ทำพออยู่ได้.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| กลอง      | ว. เสียงดัง               | (กลอง) น. เครื่องตีทำด้วยไม้เป็นต้นมีลักษณะกลม กลวง ขึงด้วยหนัง มีหลายชนิด, ถ้าขึ้นหนังหน้าเดียว มีรูปยาวมาก ใช้สะพายในเวลาตี เรียกว่า กลองยาว หรือเถิดเทิง, ถ้าขึ้นหนังหน้าเดียว มีรูปกลมแบนและตื้น เรียกว่ากลองรำมะนา, ถ้าขึ้นหนังทั้ง ๒ หน้า ร้อยโยงเข้าด้วยกันด้วยหนังเรียด เรียกว่า กลองมลายู, ถ้าร้อยโยงด้วยหวาย เรียกว่า กลองแขก กลองชนะ, ถ้าขึ้นหนังตริ่งแน่นทั้ง ๒ หน้า เรียกว่า กลองทัด. |
| กังวล     | น. ความเป็นห่วง, ความวิตก | ก. ห่วงใย, มีใจพะวงอยู่.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| กัด       | ก. กัด, กัดด้วยปาก        | ก. เอาฟันกัดไว้โดยแรง เพื่อไม่ให้สิ่งที่กัดหลุดไป เช่น กัดไว้ให้อยู่ กัดไว้ให้แน่น หรือเพื่อให้เข้าไปให้ทะลุ ให้ลึกขาดเป็นต้น เช่น สุนัขกัดเป็นแผลลึกเข้าไป หนูกัดผ้าเป็นรู ปากกันกัดเสียจนไม่มีชิ้นดี, โดย                                                                                                                                                                                        |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ             | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-----------|-------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                               | ปริยายหมายความว่า ทำให้หมดไปสิ้นไป เช่น สนิมกัดเหล็กจนกร่อนกัดลิวกัดฝ้า ออกให้หมด, ทำให้เปื่อยเป็นแผล เช่น ปูนกัดปาก; (ปาก) คอยหาเรื่อง เช่น เขากัดฉัน ไม่เลิก, ทะเลาะวิวาทเช่น ๒ คนนี้กัดกันอยู่เสมอ. น. เครื่องมือจับปลาทะเลชนิดอวน.                                                                                                                                                                                                |
| กำแพง     | น. กำแพง                      | น. เครื่องกัน เครื่องล้อม ที่ก่อด้วยอิฐ ดิน หรือ หิน เป็นต้น.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| กำหนด     | น. ยอด, ปลาย, สุดท้าย         | (กำหนด) ก. หมายถึง, ตราไว้. น. การหมายไว้, การตราไว้                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| กิ่งกือ   | น. ตะขบ                       | น. ชื่อสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหลายวงศ์ มีเปลือกตัวแข็ง ลำตัวยาวแบ่งเป็นปล้อง ไม่แบ่งออกหรือท้องให้เห็น ปล้องตามลำตัว จับกันเป็นคู่ตามยาวยึดหดเข้าหากันได้ ทำให้สามารถขดตัวเป็นวงกลมได้เมื่อถูกรบกวน ปล้องแต่ละคู่จะมีขา ๒ คู่ ยกเว้นปล้องแรกไม่มีขา ปล้องที่ ๒ ถึง ๔ มีขาเพียงคู่เดียว จำนวนขาอาจมีได้ถึง ๒๔๐ คู่ ชนิดตัวโตที่พบบ่อยๆ อยู่ในสกุล Graphidostreptus ส่วนตัวขนาดเล็กอยู่ในสกุล Cyldroiulus ทั้งสองสกุลอยู่ในวงศ์ Julidae |
| กินเมือง  | ก. ครอบครอง, ปกครอง, กินเมือง | ก. ครอบครองเมือง                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| เก็บ      | ก. หนีบ                       | ก. เอาไปหรือเอามาจากที่ เช่น เก็บผ้า เก็บผลไม้, เอาเข้าที่ เช่น เอาหนังสือไปเก็บ เอารถไปเก็บ, เอาสิ่งของที่ตกหล่นอยู่ขึ้นมา เช่น เก็บของตก, รวบรวมไว้ เช่น เก็บคะแนน, เรียกเอา เช่น เก็บค่าเช่า เก็บค่าน้ำ                                                                                                                                                                                                                            |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ                | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------|----------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                                  | รักษาไว้ เช่น ห้องเก็บของ. ว. ถ้าประกอบ<br>หลังค่านาม หมายความว่า ที่เก็บไว้ เช่น<br>ของเก็บ = ของที่เก็บไว้, เงินเก็บ = เงินที่<br>ออมเก็บไว้, เมียเก็บ = เมียที่เก็บไว้ไม่ออก<br>หน้าออกตา, หมาเก็บ = สิ่งที่เป็นเม็ดเป็น<br>ก้อนแข็งเด็กใช้โยนเก็บขึ้นไว้ในมือ เป็น<br>การเล่นชนิดหนึ่งของเด็ก                 |
| เกวียน    | น. เกวียน, รถ                    | (เกวียน) น. ยานชนิดหนึ่ง มีล้อ ๒ ล้อ ใช้<br>ความหรือวัวเทียม, ลักษณะนามว่า เล่ม; ชื่อ<br>มาตราดวง ๘๐ สัด หรือ ๑๐๐ ถึง เป็น ๑<br>เกวียน                                                                                                                                                                            |
| ขนม       | น. ขนมจีน                        | (ชะหูนม) น. ของกินที่ไม่ใช่กับข้าว มัก<br>ปรุงด้วยแป้งหรือข้าวกับกะทิหรือน้ำตาล,<br>ของหวาน, ทางเหนือเรียกว่า ข้าวหนม                                                                                                                                                                                             |
| ขนาด      | น. ขนาด                          | (ชะหุนาด) น. ลักษณะของรูปที่กำหนด<br>สังเกตได้ว่าใหญ่ เล็ก สั้น ยาว หนัก หรือ<br>เบา เท่านั้นเท่านั้น เช่น ขนาดใหญ่ ขนาดยาว<br>ขนาด ๒ x ๑ เมตร; อัตรา, เกณฑ์ที่กำหนด<br>ไว้, เช่น ดีถึงขนาด เกินขนาด ไม่ได้ขนาด                                                                                                   |
| ขอก       | น. แปลง เช่น แปลงนา, กระทง<br>นา | น. เขต, แดน; (ถิ่น-พำัย) ริม,ขอบ, เช่น<br>ไปขอกฟ้า ว่า ไปริมฟ้า                                                                                                                                                                                                                                                   |
| ข้า       | ว. ไม่เป็นอิสระ, พึ่งพา          | น. บ่าวไพร่, คนรับใช้                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| แข็ง      | ว. ทนทาน, แข็งแรง, มั่นคง        | ว. กระด้าง เช่น ถิ่นแข็ง; ไม่อ่อน, ไม่นิ่ม,<br>เช่น เนื้อแข็ง ของแข็ง; กล้า เช่น แดดแข็ง;<br>ไม่ยอมง่ายๆ, ไม่รู้สึกสงสาร, เช่น ใจแข็ง;<br>แรง เช่น วันแข็ง ชะตาแข็ง, เข้มแข็ง, ทน<br>ทาน, เก่ง, เช่น ทำงานแข็ง วิ่งแข็ง; ว่ายาก<br>เช่น เด็กคนนี้แข็ง; นิ่งไม่ไหวติง, ไม่<br>กระดิกกระเดื้อย, เช่น ขาแข็ง ตัวแข็ง |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ   | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------|---------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| โชมด      | น. ผีโชมด มดดำ ผีมด | (ชะโหมด) น. ชื่อผีชนิดหนึ่งในพวกผีกระสือ หรือผีโพง เห็นเป็นแสงเรืองวาวในเวลา กลางคืน ทำให้หลงผิดนึกว่ามีคนถือไฟหรือ จูดยไฟอยู่ข้าง หน้า พอเข้าไปใกล้ก็หายไป ทาง วิทยาศาสตร์อธิบายว่า ได้แก่อะแก๊สมีเทน (methane) ที่เกิดจากการเน่าเปื่อยผุพังของ สารอินทรีย์แล้วติดไฟในอากาศ เป็นแสงวอบ แวบในที่มืด                                                                                                                        |
| ครอบ      | ก. คลุม, ปิด, ครอบ  | 1. (ครอบ) ก. เอาของที่มีลักษณะคล้ายๆ คล้ายกันว่าเป็นด้นปิดงาไว้ เช่น เอาฝาชี ครอบ เอากะลาครอบ. น. แก้วรูปลูกฟักติด สำหรับครอบพระพุทธรูปหรือเครื่องบูชา เป็นต้น; ภาชนะชนิดหนึ่ง ทำด้วยโลหะ รูปทรงคล้ายลูกฟักหรือคล้ายน้ำเต้า มีเชิง ฝาครอบเป็นรูปทรงหัวเม็ดทรงมณฑปเป็น ด้น สำหรับใส่น้ำมนต์<br>2. (ครอบ) ก. ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้, ถ่ายทอดความรู้ให้; ทำพิธีรับรองความรู้ เช่น ครูครอบศิษย์ (อย่างครูครอบศิษย์ด้วย หัวโขน) |
| ครัว      | น. พ่อครัว, แม่ครัว | (คุครัว) น. โรง เรือน หรือห้องสำหรับ ทำกับข้าวของกิน, เรียกผู้ที่อยู่กินร่วมครัว กัน                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| คลอง      | น. คลอง<br>น. ทาง   | (คลอง) น. ทางน้ำหรือลำน้ำที่เกิดขึ้นเอง หรือเชื่อมกับแม่น้ำหรือทะเล; ทาง, แนว, เช่น คลองธรรม                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| คลอน      | ก. ย่น, ย่อ         | (คลอน) ว. เคลื่อนไปมาได้ในที่บังคับ เช่น ฟันคลอน                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| คลา       | ว. ก่อน             | (คลา) (กลอน) ก. เดิน, เคลื่อน, เช่น พาชี                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ              | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-----------|--------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                                | กล่องกล้อย ควรรคลา. (โลกนิติ); กลาด<br>เช่น อายแก่ราชาคลา ยศแท้. (โลกนิติ)                                                                                                                                                                                                                                              |
| คอ        | น. คอ                          | น. ส่วนของร่างกายที่ต่อศีรษะกับตัว, ราชาศัพทว่า พระคอ; ส่วนของภาชนะที่คอคอยู่<br>ระหว่างตัวกับปาก เช่น คอหม้อ; เรียก<br>ส่วนลำต้นของพรรณไม้วังศ์ปาล์มที่อยู่<br>ระหว่างใบล่างสุดกับยอด เช่น คอมะพร้าว<br>คอตาล; โดยปริยายหมายความว่า ความมี<br>ใจชอบเสพลึงใดสิ่งหนึ่งเป็นอาจิน เช่น<br>คอเหล้า คอเบียร์ คอ หนั่ง คอละคร |
| คา        | น. คา, ชื่อ                    | น. เครื่องจำคอนักโทษ ทำด้วยไม้                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| คำราม     | ว. คุ                          | ก. ทำเสียงงู เช่น เลือคำราม                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| คุก       | น. คุก, ตะราง                  | น. ที่ขังนักโทษ, เรือนจำ                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| จบ        | ก. บรรจบกัน, เชื่อมกัน, ต่อกัน | ก. ต่อกัน, พบกัน, เช่น จบปลายเชือก ๒<br>เส้นมาจบกัน                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| จม        | ก. ลึ้นสุด, จบลง, สูญเสีย      | ก. หายลงไปหรืออยู่ใต้ผิวพื้น เช่น จมน้ำ<br>จมดิน โดยปริยายหมายความว่า เข้าลึก<br>เช่น จมมิด จมเขี้ยว, หมกตัวหรือฝังตัวอยู่<br>เช่น จมอยู่ในห้องหนังสือ จมเลือด, ถอน<br>ทุนไม่ขึ้น เช่น ทุนจม, ยุบตัวลง เช่น<br>สะบักจม; เรียกกลดลยที่ไม่เด่นว่า ลาย<br>จม. (ปาก) ว. มาก เช่น วันนี้มีการบ้านจม<br>เลย                   |
| จมูก      | น. จมูก                        | (จะหุ้มูก) น. อวัยวะส่วนหนึ่งที่ยื่นออกมา<br>อยู่เหนือปาก มีรู ๒ รู สำหรับดมกลิ่นและ<br>หายใจเข้าหายใจออก, (ปาก) ตมูก ก็ว่า,<br>ราชาศัพทว่า พระนาสิก, โดยปริยายเรียก<br>สิ่งที่ยื่นออกมาคล้ายจมูก, เรียกสิ่งที่เจาะ<br>เป็นรู ๒ รูเพื่อร้อยเชือกเป็นต้น เช่น จมูกขง.                                                    |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ                  | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-----------|------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| จริง      | ว. จริงๆ, แท้ๆ                     | ว. แน่ เช่น ทำจริง ชอบจริงๆ; แท้, ไม่ปลอม, เช่น ของจริงไม่ใช่ของเทียม; เป็นอย่างนั้นแน่แท้ ไม่กลับเป็นอย่างอื่น เช่น ขื่อนี้เป็นความจริง, ไม่เท็จ, ไม่โกหก, ไม่หลอกลวง, เช่น เรื่องจริง พุดจริง, เป็นไปตามนั้น เช่น ความฝันกลายเป็นความจริง                         |
| จองจำ     | ก. จองจำ                           | ก. ไล่ตรวนหรือเครื่องพันธนาการขังไว้ในคุกในตารางเป็นคั่น, จำจองกัก                                                                                                                                                                                                  |
| จะเข้     | 1. น. จระเข้<br>2. น. จะเข้        | 1. น. เครื่องดนตรีไทยชนิดหนึ่ง มีรูปร่างคล้ายตัวจระเข้ ตัวเป็นโพรง วางยาวไปกับพื้น มีสาย ๓ สาย มีนม ๑๑ นมเป็นฐานรองรับสายเมื่อกดนิ้วขณะดีดทำให้มีเสียงสูงต่ำ มีขา ๕ ขา ใช้บรรเลงผสมอยู่ในวงเครื่องสายและมโหรี, ลักษณะนามเรียก ตัว                                   |
| จังหัน    | น. จังหัน, อาหาร                   | น. ข้าว, อาหาร, (ใช้แก่พระสงฆ์).                                                                                                                                                                                                                                    |
| จัญไร     | น. เหลือบ                          | ว. เลวทราม, เป็นเสียด, ไม่เป็นมงคล, จังไร กัว่า                                                                                                                                                                                                                     |
| จา        | 2. ก. พุดคุย                       | ก. พุด, กล่าว                                                                                                                                                                                                                                                       |
| จำ        | 1. น. ตำแหน่งผู้นำ, หัวหน้า, จำฝูง | 1. น. หัวหน้า, หัวใจ, เช่น จำฝูง จำโขลง; ยศทหารและตำรวจชั้นประทวน เช่น จำตรี จำสิบตำรวจ, บรรดาศักดิ์ในราชสำนัก เช่น จำพลเอกทวิชรัตนราชู จำแรงงานรัดรุค, ตำแหน่งหัวหน้าธุรการบางอย่าง เช่น จำศาล; การเอาข้าวสุกกับขี้เถ้าคลุกกันปะตรงกลางหน้ากลองเพื่อให้เสียงสูงต่ำ |
| จำ        | 1. ก. ล่าม, ขัง, จำ                | ก. ลงโทษด้วยวิธีเอาโซ่ตรวนล่ามไว้ เช่น จำโซ่ จำตรวน, ลงโทษด้วยวิธีขัง เช่น จำคุก                                                                                                                                                                                    |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ                                    | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----------|------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| จำจอง     | 1. น. เครื่องพันธนาการ, เครื่อง<br>จองจำ<br>2. จองจำ | ก. ไล่ตรวนหรือเครื่องพันการขังไว้ใน<br>คุกในตารางเป็นคั่น, จองจำ ก็ว่า                                                                                                                                                                                                       |
| จุด       | ก. ไล่, บรรจุ                                        | ก. ทำเครื่องหมายเช่นนั้น เช่น เอาปลาย<br>ดินสอด์จุดไว้; ทำให้ไฟติด เช่น จุดบุหรี จุด<br>ไฟ                                                                                                                                                                                   |
| ฉาบ       | น. ฉาบ (เครื่องดนตรี)                                | น. เครื่องตีประกอบจังหวะชนิดหนึ่ง ทำ<br>ด้วยโลหะรูปร่างเป็นแผ่นกลมคล้ายจาน<br>แต่มีปมผูกขึ้นตรงกลางเจาะรูตรงกลางปม<br>ไว้ร้อยเชือกหรือเส้นหนังสำหรับถือตี                                                                                                                    |
| เฉียง     | ว. เอน, ไม่ได้ระดับ, เฉียง                           | ว. เหนือหรือเบี่ยงจากแนวไปทางใดทางหนึ่ง<br>เช่น เฉียงเหนือ เฉียงใต้ ห่มสไบเฉียง                                                                                                                                                                                              |
| ชนะ       | ก. ชนะ                                               | 1. (ชนะ) ก. ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งพ่ายแพ้                                                                                                                                                                                                                                         |
| ชวา       | น. ชาวชวา                                            | (ชะวา) น. ชื่อเกาะสำคัญที่สุดและเป็นที่ตั้ง<br>เมืองหลวงของประเทศอินโดนีเซีย, (โบ)<br>ใช้ว่า ชะวา ก็มี เรียกประชาชนที่พูดภาษา<br>ชวาว่า ชาวชวา; ชื่อปีชนิดหนึ่ง เรียกว่า ปี<br>ชวา                                                                                           |
| ซ้อน      | น. ซ้อน                                              | น. เครื่องใช้สำหรับดักของกิน มีที่จับยื่น<br>ออกมา, ลักษณะนามว่า คั่น, ราชศัพท์ว่า<br>ฉลองพระหัตถ์ซ้อน; เรียกเครื่องใช้ที่มีรูป<br>คล้ายคลึงเช่นนั้น เช่น ซ้อนรองเท้า; เครื่อง<br>จับปลาชนิดหนึ่ง ใหญ่กว่าสวิง ถักเป็น<br>ร่างแห ขอบเป็นรูปสามเหลี่ยมหรือวงกลม<br>มีด้ามจับ. |
| ชัก       | ก. ชัก, เช็น เช่น เช็นเรือ                           | ก. ดึงสายเชือกเป็นคั่นที่ผูกอยู่กับสิ่งใดสิ่ง<br>หนึ่งเพื่อให้สิ่งนั้นเคลื่อนไหวยไปตาม<br>ต้องการ เช่น ชักว่าว ชักรอก; ดึง, ดึง<br>ออกมา, ดึงขึ้น, เช่น ชักดาบออกจากฝัก                                                                                                      |



| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ                 | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------|-----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                                   | ชักลิ้นชักโต๊ะ; ดึงเอามา เช่น ชักผ้าป่า ชัก<br>ผ้าบังสุกุล; ดึงออกแล้วดันเข้า เช่น ชักสูบ<br>ชักเข้าชักออก; นำ เช่น ชักน้ำเข้าลึก ชักศึก<br>เข้าบ้าน; เอาออก, หักออก, เช่น ชัก<br>คำอาหาร ชักค่านายหน้า; ขยายแนวให้ยืด<br>ออก เช่น ชักปีกกา ชักกำแพง; สี เช่น ชัก<br>ชอ; กระตุก เช่น ชักจ้องหนอง. |
| ชำระ      | ก. ชนะ                            | ก. ชนะ, ทำให้เขาพ่ายแพ้. (แปลมาจาก<br>ชนะ)                                                                                                                                                                                                                                                        |
| เช็ด      | ก. เช็ดชำระ, ลบออก<br>ก. ลบ, เช็ด | ก. ทำให้แห้งหรือให้สะอาดโดยใช้สิ่งใด<br>สิ่งหนึ่งมีผ้าหรือกระดาษเป็นต้น เช่น เช็ด<br>น้ำตา เช็ดพื้น เช็ดถ้วยชาม, โคนถากๆ เช่น<br>โคนหมัดเช็ดหน้าไป                                                                                                                                                |
| เชือก     | น. เชือก, เถา, สาย                | น. สิ่งที่ทำด้วยด้ายหรือป่านปอเป็นต้น มัก<br>พันหรือตีเกลียวสำหรับผูกหรือมัด; ลักษณะ<br>นามเรียกข้างบ้าน เช่น ข้างเชือกหนึ่ง ข้าง<br>๒ เชือก                                                                                                                                                      |
| คง        | น. คง                             | น. ป่าที่มีต้นไม้ใหญ่ขึ้นหนาแน่น เช่น ขึ้น<br>เป็นคง, ที่ซึ่งมีต้นไม้ขนาดใหญ่อย่างหนึ่งขึ้น<br>หนาแน่น เช่น คงกล้วย, โดยปริยายเรียก<br>สถานที่ที่มีคนหรือสัตว์เป็นต้นประเภท<br>เดียวกันรวมอยู่ด้วยกันมากๆ เช่น คงผู้ร้าย<br>คงเสือ                                                                |
| ด่าน      | น. หนทาง, วิธี                    | น. ทางผ่าน เช่น ด่านช้าง, ทางผ่าน<br>พรมแดนระหว่างประเทศ เช่น ด่านเจดีย์<br>สามองค์ ด่านสิงขร; ที่สำหรับกัก ตรวจ<br>คอยระวังเหตุ และป้องกันช่องทางที่จะ<br>ผ่านเข้าออก เช่น ด่านตรวจคนเข้าเมือง<br>ด่านศุลกากร ก่านกักสัตว์                                                                       |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----------|-------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| เค็ด      | ก. เค็ด           | ก. ทำให้ขาดด้วยเล็บหรือนิ้ว เช่น เค็ด<br>ดอกไม้                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| ตก        | ก. คำนวณ, คะเน    | ก. กิริยาที่ลดลงสู่ระดับต่ำในอาการอย่าง<br>พลัดลงหล่นลง เช่น ตกบันได ตกคันตาล<br>เครื่องบินตก; ไหลลง, หยดลงมา, เช่น<br>น้ำตก ฝนตก เหงื่อตก; ลดลง เช่น ฝีมือตก<br>มือตก เสี่ยงตก; เพาะข้าวลงในตากกล้า<br>เรียกว่า ตกกล้า; เอาเบ็ดเกี่ยวเหยื่อหย่อนลง<br>ไปให้ปลาหรือกุ้งกินแล้ววัดหรือสาว<br>ขึ้นมา เช่น ตกปลา ตกกุ้ง; ย่างเข้า เช่น ตก<br>เย็น ตกค่ำ ตกฤดูหนาว; เรียกสี่ที่ละลาย<br>ออกหรือจางไปในเวลาซักหรือถูกแดด<br>เป็นต้นว่าสีตก; ได้, ถึง, เช่น ตกทุกข์ ตก<br>ระกำลำบาก; มาถึง เช่น คำสั่งยังไม่ตก<br>ของที่ส่งตกมาแล้ว; ขาดหายไป เช่น เขียน<br>หนังสือตก; เขียนคำที่ขาดเดิมลง เช่น ตก<br>หนังสือ; ไม่ได้ขึ้นยานพาหนะเพราะไปไม่<br>ทันหรือไม่มีค่าโดยสาร เช่น ตกรถ ตกเรือ;<br>เอาเงินหรือสิ่งของให้ไปก่อนแล้วคิดเอา<br>เป็นผลภายหลังตามแต่จะ |
|           |                   | ตกลงกัน เช่น ตกข้าว คือ เอาเงินให้ไป<br>ก่อนแล้วคิดเอาข้าวที่เหลือ; โดยปริยาย<br>หมายความว่า ลดลงต่ำ เป็นอาการแสดงว่า<br>กลัว ขอมแพ้ หรือหมัดกำลัง เป็นต้น เช่น<br>ถอยตก หัวตก หางตก. ว. มีลักษณะเป็นจุด<br>ดำๆ เล็กบ้างโตบ้างที่ผิวกายคน สัตว์ หรือ<br>สิ่งอื่นๆ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| ต้น       | น. ต้น (ไม้)      | น. ลำต้นของต้น ไม้, เป็นชื่อรวมทั่วไปของ<br>ต้น ไม้และพืชผักต่าง ๆ เช่น ต้นมะขาม ต้น                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ                                         | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------|-----------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                                                           | <p>ตัก ดันหญ้า ดันผักชี ดันข้าว, ลักษณะนามว่า ดัน เช่น มะม่วงตันหนึ่ง ผักชี ๒ ตัน; เรียกผู้ที่นับกันว่าเป็นผู้เริ่มต้นวงศ์สกุลว่า ตันวงศ์ ตันสกุล; (ถิ่น – ปักข์ได้) คำนำหน้าชื่อพระภิกษุสามเณร; เบื้องต้นของสิ่งที่มีลักษณะกลมยาว เช่น ดันขา ดันแขน; ตอนแรกๆ เช่น ดันสัปดาห์ ดันเดือน ดันปี; ใช้ประกอบหน้าคำอื่น แปลว่า ผู้ที่ได้รับการไว้วางใจให้มีหน้าที่รักษาสืบของหรือทำกิจการประจำ เช่น ดันกุญแจ ดันห้อง; ชื่อเพลงไทยจำพวกหนึ่งมีชื่อขึ้นต้นด้วยคำว่า ดัน เช่น ดันเพลงถึง ดันเพลงยาว ดันเพลงร่ำ. (ดึกดำบรรพ์).</p> |
| ต้ม       | ก. ต้ม, หุง                                               | <p>1. ก. กิริยาที่เอาของเหลวเช่นน้ำใส่ภาชนะแล้วทำให้ร้อนให้เดือดหรือให้สุก เช่น ต้มน้ำ ต้มข้าว ต้มมัน; ทำให้สะอาดและสุกปลั่ง เช่น ต้มผ้า ต้มทอง ต้มเงิน.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| ตรา       | <p>น. ตราประทับ<br/>น. ดวงตรา, เครื่องหมาย<br/>ประทับ</p> | <p>(ตรา) น. เครื่องหมายที่มีลวดลายและทำเป็นรูปต่างๆ สำหรับประทับเป็นสำคัญ เช่น ตราพระราชสีห์ ตราพระคชสีห์ ตราบัวแก้ว, สำหรับเป็นเครื่องประดับในจำพวกราชอิสริยาภรณ์ เช่น ตราช้างเผือก, สำหรับเป็นเครื่องหมาย เช่น ฟ้าตรานกอินทรี.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| ตราขู     | น. เครื่องขัง                                             | <p>(ตราขู) น. เครื่องขังชนิดที่มีถาดขังห้อยอยู่</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|           | น. ตราขู, เครื่องขัง                                      | <p>ขัง คั้นขัง มีตุ่มน้ำหนักบอกน้ำหนักของของที่ขัง</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| ตะพาน     | น. ถนนก่อด้วยอิฐ                                          | <p>น. สิ่งปลูกสร้างที่ทำสำหรับข้ามแม่น้ำลำ</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ   | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------|---------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                     | กลองเป็นต้น บางทีทำยื่นลงไปใต้น้ำ<br>สำหรับจั่นลง, โดยปริยายหมายความว่า<br>สื่อเชื่อมโยง, สะพาน กี่ว่า                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| ตัก       | ก. ตัก, จ้วง (น้ำ)  | ก. เอาภาชนะช้อนสิ่งของขึ้นจากที่เดิม เช่น<br>ตักน้ำ ตักแกง ตักดิน                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| ตัด       | ก. ลิด, ราน, เอาออก | ก. ทำให้ขาดด้วยของมีคม เช่น ตัดกระดาษ<br>ตัดผ้า; ทอน เช่น ตัดเงินเดือน, ถัด เช่น<br>เดินตัดทาง; ตัดสิ่งใดสิ่งหนึ่งทำให้เป็นสิ่งที่<br>สำเร็จรูป เช่น ตัดเสื้อ ตัดรองเท้า; โดย<br>ปริยายหมายถึงลักษณะที่คล้ายคลึงเช่นนั้น<br>เช่น ตัดญาติ ตัดกิเลส                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| ตาล       | น. ตาล              | (ตาน) น. ชื่อปาล์มชนิด <i>Borassus</i><br><i>flabellifer</i> L. ในวงศ์ <i>Palmae</i> ใบใหญ่ ดอก<br>แยกเพศ อยู่ต่างต้น ต้นเพศผู้ออกดอกเป็น<br>งวงคล้ายมะพร้าว ไม่มีผล ต้นเพศเมียออก<br>ดอกเป็นช่อเดี่ยวๆ ผลใหญ่กลมโตเป็น<br>ทะลาย น้ำหวานที่ออกจากงวงของต้นเพศ<br>ผู้ เรียกว่า น้ำตาลสด ใช้ทำน้ำตาลได้ ตอน<br>หัวของผลอ่อน เรียกว่า หัวตาล ต้มแกงกิน<br>ได้ เมื่อเตี้ยยังอ่อน เรียกว่า ลอนตาล นิยม<br>กินสดหรือกินกับน้ำเชื่อม เนื้อในตาลอ่อน<br>ที่เจาะออกมาจากเต้า เรียกว่า ตาลเจาะ<br>จาวที่เกิดจากเมล็ดแก่ที่งอกแล้ว เรียกว่า<br>จาวตาล เชื่อมกินได้, ตาลโตนด ก็เรียก;<br>เรียกขนมที่ทำด้วยแป้งผสมน้ำคั้นจากลูก<br>ตาลสุกว่า ขนมตาล |
| ตี        | ก. ชน, ขวิด, คั้น   | ก. เอามือหรือไม้เป็นต้นฟาดหรือเข่นลง<br>ไป เช่น ตีเด็ก ตีดาบ, ตบเบาๆ เช่น นอนตี<br>พุง; บุกให้เข้ารูป เช่น ตีขัน ตีบาตร; แผ่ให้                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ  | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------|--------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                    | แบน เช่น ดีทอง; ทำให้เกิดเสียง เช่น ดีระฆัง; กด, ประทับ, เช่น ดีพิมพ์ ดีตรา; ทำให้เข้ากัน เช่น ดีเกลียวเชือก ดีไข; กำหนด เช่น ดีราคา; ทิ้งให้เห็น เช่น ดีไฟ; ชักว่าวให้ไปในทิศทางที่ตนต้องการ เช่น ดีว่าวไปทางซ้าย ดีว่าวหนี ดีว่าวแยกกัน. น. วิธีนับเวลาตามประเพณีในเวลากลางคืน หลังเที่ยงคืน ตั้งแต่ ๑ นาฬิกา ถึง ๖ นาฬิกา เรียกว่า ดี ๑ ถึง ดี ๖, แต่ดี ๖ นิยมเรียกว่า ย่ำรุ่ง                                                                    |
| ตึก       | น. ตึก             | น. อาคารที่ก่อสร้างด้วยอิฐปูนเป็นต้น                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| เตา       | ก. ไหม้<br>ว. ร้อน | น. ที่สำหรับก่อไฟหุงต้มหรือเผาสิ่งต่างๆ ตามปรกติใช้ฟืนหรือถ่าน ถ้าใช้สิ่งอื่นๆ ก็เรียกชื่อตามสิ่งนั้นๆ เช่น เตาแก๊ส เตาไฟฟ้า                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| เตียง     | น. แท่น, ฐาน       | น. ที่สำหรับนอนหรือตั้งสิ่งของ มีขา๔ ขารูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| แตก       | ก. แตก             | ก. แยกออกจากส่วนรวม เช่น แก้วแตก ชามแตก, ทำให้แยกออกจากส่วนรวม เช่น แตกสามัคคี แตกหมู่คณะ; คุมหรือควบคุมไว้ไม่อยู่ เช่น แตกฝูง ไฟราดแตก ใจแตก ตบะแตก; ปะทุ เช่น ถ่านแตก; ผลิ เช่น แตกกิ่งก้าน แตกใบอ่อน แตกหน่อ; ไหลออกมาเอง เช่น เหงื่อแตก เยี่ยวแตก จี๊แตก; มีรอยแยก, แยกออกเป็นรอย, เช่น กำแพงแตก หน้าขนมแตก; เรียกผู้อ่านหนังสือออกคล่องว่า อ่านหนังสือแตก, เรียกเสียงห้าวเมื่อเริ่มเป็นหนุ่มว่า เสียงแตก, เรียกอาการที่พุดจนสับสนหรือตะโกนดังจน |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-----------|-------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                   | สุดเสียดว่า พูจจนคอแตก ตะโกนจนคอแตก                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| ถวาย      | ก. ถวาย           | (ถะหฺวาย) ก. ให้, มอบให้, เช่น ถวายของ (ให้แก่พระสงฆ์หรือเจ้านาย); ให้ดู, ให้ชม, เช่น ร้าถวายมือ เล่นถวายตัว แปลงเป็น คงวาย หรือ ดังวาย ก็ได้                                                                                                                                                                                                                                  |
| ถอย       | ก. ไถ             | ก. เคลื่อนหรือทำให้เคลื่อนไปข้างหลัง เช่น ถอยเรือ ถอยรถ, ขยับออกจากที่, เลื่อนที่, เช่น ถอยรถให้พ้นประตู ถอยหน้า ถอยหลัง; ลดลง เช่น พิชถอย กำลังถอย; (ปาก) ซื่อ (มักใช้กับรถใหม่)                                                                                                                                                                                              |
| เต้า      | น. ผู้เต้า        | ว. แก่, มีอายุมาก, โดยมากใช้ เต้า                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| ทลาย      | ก. พัง            | (ทะลาย) ก. อาการที่สิ่งซึ่งเป็นกลุ่มก้อน แตกหักหรือพังกระจัดกระจาย เช่น กองทรายทลาย, พังหรือทำให้พัง เช่น กำแพงทลาย ทลายกำแพง, มักใช้เข้าคู่กับคำพัง เป็น พังทลาย, โดยปริยายหมายความว่า ล้มเหลว ไม่ได้ดังหวัง เช่น ความฝัน พังทลาย วิมานทลาย                                                                                                                                   |
| ทอง       | น. ทองคำ          | น. ชาติพันธุ์หนึ่งเนื้อแน่นมาก สีเหลือง สุกปลั่งเป็นโลหะมีค่า เช่น บ่อทอง เจริญทอง ทองแท่ง ทองลิม, เรียกเต็มว่า ทองคำ; เรียกสิ่งที่ทำด้วยทองเหลืองว่า ทอง ก็มี เช่น กระตะทอง หม้อทอง, โดยปริยายหมายถึงสีเหลืองๆ อย่างสีทอง เช่น เนื้อทอง ผมทอง แสงทอง, ใช้ประกอบสิ่งต่างๆ บางอย่างโดยอนุโลมตามลักษณะสี เป็นชื่อเรียกเฉพาะ เช่น ขนมหทอง คือ ขนมหชนิดหนึ่ง รูปวงกลม มีน้ำตาลหยอด |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ  | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----------|--------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                    | ข้างบน, ปลาทอง คือปลาชนิดหนึ่ง ตัวสีเหลืองหรือแดงส้ม                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| ทอด       | ก. ทิ้ง, ละทิ้ง    | ก. ละเลย, ทิ้งขว้าง, ไม่เอาเป็นธุระ, ไม่เอาใจใส่, ไม่นำพา                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| เทียบ     | ก. ตกตะกอน, นอนกัน | ก. เอามาให้ติด เช่น จอดเรือเทียบท่า เทียบรถ, เอามาให้ใกล้กัน เช่น เอาเรือเล็กเข้าเทียบเรือใหญ่, เปรียบ เช่น เอาผ้า ๒ ชิ้นมาเทียบสีกัน; จัด, แต่ง, เช่น เทียบสำหรับ; (ราชา) ชิมอาหารหรือยาก่อนที่จะถวายพระเจ้าแผ่นดินหรือเจ้านายเพื่อป้องกันสิ่งที่เป็นพิษ ในคำว่าเทียบเครื่อง เทียบพระโอสถ; ลักษณะนามเรียกยาจีนที่จัดเป็นชุด เช่น ยาเทียบหนึ่ง ยาเทียบ ๒ เทียบ.                    |
| ธูป       | น. ธูป             | (ทูป, ทูปะ) น. เครื่องหอมชนิดหนึ่งมีแกนทำด้วยก้านไม้ไผ่เล็กๆ เป็นต้นย้อมสีแดงพอกด้วยผงไม้หอม, มักใช้จุดคู่กับเทียน, ลักษณะนามว่า ดอก.                                                                                                                                                                                                                                              |
| นวด       | ก. ประคบ           | ก. ใช้มือบีบหรือกดเพื่อให้คลายจากความปวดเมื่อยหรือเมื่อยขบ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| นาย       | น. คำนำน้าผู้ชาย   | น. (กฎ) คำนำน้าผู้ชายที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป; ผู้เป็นใหญ่, ผู้เป็นหัวหน้า, ผู้จ้าง, เช่นเขาเป็นนาย นายไม่อยู่; ผู้เป็นใหญ่เป็นหัวหน้าในกิจการนั้นๆ เช่น นายตรวจ นายทะเบียน, ผู้ควบคุม เช่น นายหมู่ นายหมวด, ผู้ชำนาญในกิจการนั้นๆ เช่น นายปฤษฎัย นายช่าง; (ปาก) ใช้นำน้ายศทหารตำรวจ เช่น นายพล นายพัน นายร้อย นายสิบ, คำนำน้าตำแหน่ง เช่น นายม้าต้น; เมื่อใช้เป็นคำนำ |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-----------|-------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                   | ราชทินนามเป็นบรรดาศักดิ์ของข้าราชการ<br>ในราชสำนักในสมัยก่อนเลิกบรรดาศักดิ์<br>เช่น นายนรินทรธิเบศ นายมหานุภาพ นาย<br>สุจินดา นายวรการบัญชา. (ปาก) ส. คำใช้<br>แทนผู้ที่เราพูดด้วย ใช้สำหรับเพื่อนฝูงใน<br>ลักษณะที่เป็นกันเอง เช่น เฮ่นนี้นายจะไป<br>ด้วยไหม, เป็นสรรพนามบุรุษที่ ๒                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| บด        | ก. โม่            | 1. ก. ทำให้เปลือกแตก เช่น บดข้าวเปลือก,<br>ทำให้แหลก เช่น บดข้าวสุก, ทำให้เป็นผง<br>เช่น บดยานัตถ์, ทำให้เรียบและแน่น เช่น<br>บดถนน<br>2. น. ชื่อเรือต่อชนิดหนึ่งรูปเพรีว หัวท้าย<br>เรียว, ถ้าใช้กรรเชียงมักท้ายตัดอย่างเรือบด<br>ทหารเรือ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| บัว       | น. ถั่ว           | น. ชื่อเรียกไม้น้ำหลายชนิดหลายสกุลและ<br>หลายวงศ์ คือ สกุล Nelumbo ในวงศ์<br>Nelumbonaceae มีเหง้ายาวทอดอยู่ในตม<br>ใบเป็นแผ่นกลม ขอบเรียบ อยู่ห่างๆ กัน<br>ก้านใบและก้านดอกแข็ง มีหนามสาکคาย<br>ชูใบและดอกขึ้นพ้นผิวน้ำ เช่น บัวหลวง<br>(N. nucifera Gaertn.) ดอกสีขาวหรือชมพู<br>กลิ่นหอม พันธุ์ดอกสีขาวเรียก สัตตบุษย์<br>พันธุ์ดอกสีชมพูเรียก ปัทม หรือ<br>สัตตบงกช ดอกใช้ในงานพิธีต่างๆ เมล็ด<br>กินได้, สกุล Nymphaea ในวงศ์<br>Nymphaeaceae มีเหง้าสั้นอยู่ในตม ใบเป็น<br>แผ่นกลม ขอบเรียบหรือจักอยู่ชิดกันเป็น<br>กระจุก ก้านใบและก้านดอกอ่อนไม่มี<br>หนาม ใบลอยอยู่บนผิวน้ำ ดอกโผล่ขึ้นพ้น |



| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-----------|-------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                   | <p>ผิวน้ำ ผลจมอยู่ในน้ำ เรียก โตนด เช่น บัวสาย (N. lotus L. var. pubescens hook. f. et Thomson) ขอบใบจัก ดอกสีขาวหรือแดง</p> <p>ก้านดอกเรียก สายบัว กินได้ พันธุ์ดอกสีขาวเรียก สัตตบรรณ บัวเผื่อน (N. nouchali Burm. f.) ขอบใบเรียบ ดอกสีม่วงอ่อน, สกุล Victoria ในวงศ์</p> <p>Nymphaeaceae เช่น บัวขอบกระด้ง หรือ บัววิกตอเรีย [ V. amazonica (poeppig) Sowerby] มีเหง้าสั้นอยู่ในตม ใบเป็นแผ่นกลมใหญ่ขอบยกขึ้นคล้ายกระด้ง ลอยอยู่บนผิวน้ำ ได้ใบ ก้านดอก และด้านนอกของกลีบดอกชั้นนอกมีหนามแหลม ดอกใหญ่ สีขาว หอมมาก; ส่วนประกอบทางสถาปัตยกรรมที่ทำเป็นรูปกลีบบัว ติดอยู่บนหัวเสา เรียกว่า บัวหัวเสาหรือที่</p> <p>ส่วนล่างของฐานเป็นต้น เรียกว่า ฐานบัว, ส่วนประดับที่ใช้ในงานสถาปัตยกรรม ใช้ตกแต่งตรงส่วนขอบของพื้นผนังด้านล่างและด้านบน เพื่อประสานระหว่างพื้นที่ต่างระดับหรือพื้นที่ในแนวนอนกับแนวตั้ง เช่น เพดานกับผนัง พื้นกับผนัง ลักษณะเป็นแผ่นหรือแถบที่มีความกว้างตามความเหมาะสมของพื้นที่แต่ยาวทอดไปตามมุมหรือขอบ เช่น เชนผนัง ขอบเพดาน อาจเป็นปูนที่ปั้นแต่งเป็นรูปแบบต่างๆ เป็นไม้แกะสลักหรือโลหะเป็นลวดลาย หรือเป็นไม้แถบขนาดเล็กไม่มีลวดลายที่ช่างทั่วไปมักเรียกว่า ไม้ขอบ, ลวดบัว ก็เรียก,</p> |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ                       | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----------|-----------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                                         | เรียกสิ่งที่มีลักษณะคล้ายดอกบัว เช่น โคม<br>บัว                                                                                                                                                                                                                              |
| เบี้ยว    | ว. เบี้ยว                               | ว. มีรูปบิดเบี้ยวไปจากเดิมซึ่งมักจะมีลักษณะ<br>ก่อนข้างกลม เช่น หัวเบี้ยว ปากเบี้ยว                                                                                                                                                                                          |
| ประกอบ    | ก. ประกอบ, ทำให้ติดกัน,<br>ประกอบ       | ก. เอาชิ้นส่วนต่างๆ มารวมหรือคูกันเข้า<br>เป็นรูปร่างตามที่ต้องการ เช่น ประกอบ<br>รถยนต์; ทำ เช่น ประกอบอาชีพ ประกอบ<br>ธุรกิจ; ประสมหรือปรุงเป็นอันหนึ่งอัน<br>เดียวกัน เช่น ประกอบยา; เสริม, เพิ่มเติม,<br>เช่น อธิบายประกอบ                                               |
| ประกบ     | ก. ประกอบ, ทำให้ติดกัน,<br>ประกอบ       | 1. ก. ประกอบเข้าทั้ง ๒ ข้างเพื่อให้แน่น                                                                                                                                                                                                                                      |
| ปราย      | ก. โปรย, พรหม(น้ำ), รคน้ำแต่<br>พอเปียก | (ปราย) ก. ชัด, หวาน, สดให้กระจายไป,<br>เช่น ปรายข้าวตอกดอกไม้, มักใช้เข้าคู่กับ<br>คำ โปรย เป็น โปรยปราย                                                                                                                                                                     |
| ปลด       | ก. คลี่, คลาย, ลั่น                     | (ปลด) ก. เอาออก (ใช้แก่สิ่งที่เกี่ยวอยู่<br>แขวนอยู่ คล้องอยู่ หรือขัดอยู่ เป็นต้น)<br>เช่น ปลด ม่านที่แขวนอยู่ ปลดห่วงที่เกี่ยวข้อง<br>อยู่ ปลดลูกคุดที่ขัดอยู่; โดยปริยาย<br>หมายความว่า ทำให้พ้นจากข้อผูกพันหรือ<br>พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ เช่น ปลดหนี้ ปลด<br>ออกจากราชการ |
| ปล่อย     | ก. ปล่อย, ทำให้พ้น                      | (ปล่อย) ก. ทำให้ออกจากสิ่งที่ติดอยู่ ผูกอยู่<br>หรือข้องอยู่ เป็นต้น เช่น ปล่อยนกโทษ<br>ปล่อยนก; ยอมให้ เช่น ปล่อยยให้เข้ามา;<br>ละเลย เช่น ปล่อยยให้บ้านรกรุงรัง ปล่อยยให้<br>น้ำล้น; (ปาก) โดยปริยายหมายถึง ขาย เช่น<br>ที่ที่ซื้อไว้ปล่อยไปแล้วราคา ๕ ล้านบาท             |
| ปัก       | ก. แทะ, ถัด, สัก, ทิ่ม, เซ็น (ซื้อ)     | ก. ตั้งฝังลง เช่น ปักเสา, เอาหัวดิ่งลง เช่น                                                                                                                                                                                                                                  |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ         | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------|---------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                           | นกปักหัวลง เครื่องบินปักหัวลง; เสียบ<br>เช่น ปักปิ่น ปักดอกไม้, ไข่เข็มร้อยด้าย<br>ไหม หรือดินเป็นต้นแล้วแทงลงไปบนพื้น<br>ผ้าให้เป็นลวดลายต่างๆ เช่น ปักลวดลาย<br>ปักด้าย ปักไหม                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| ปาก       | น. ปาก, ช่อง เช่น ปากคลอง | น. ส่วนหนึ่งของร่างกายคนและสัตว์ อยู่ที่<br>บริเวณใบหน้า มีลักษณะเป็นช่องสำหรับ<br>กินอาหารและใช้สำหรับเปล่งเสียงได้ด้วย;<br>โดยปริยายหมายถึงส่วนต่างๆ ที่อยู่ใน<br>บริเวณปาก เช่น ปากเปื่อย; ขอบช่องแห่ง<br>สิ่งต่างๆ เช่น ปากหม้อ ปากไห; ดันทาง<br>สำหรับเข้าออก เช่น ปากช่อง ปากตรอก;<br>กลีบดอกกล้วยไม้คล้ายรูปกรวยหรือ<br>หลอดที่อยู่ตรงกลางเป็นที่อยู่ของเกสร,<br>กระเปาะ ก็เรียก; ใช้เป็นลักษณนามของสิ่ง<br>บางอย่าง เช่น แห อวน หรือพยานบุคคล<br>เช่น แหปากหนึ่ง อวน ๒ ปาก พยาน ๓<br>ปาก. ก. พุด เช่น ดีแต่ปาก |
| ปี        | น. ปี                     | น. เครื่องดนตรีประเภทเป่าลมอย่างหนึ่งที่<br>ใช้ลิ้น ตัวปี หรือเลาปีมักทำด้วยไม้แก่น<br>เช่น ไม้ชิงชัน ไม้พะยูง มีลักษณะค่อนข้าง<br>ยาว ป่องตรงกลาง หัวท้ายบานออก<br>เล็กน้อย ภายในเลาปีเจาะรูกลวงตลอด<br>ตั้งแต่หัวจดท้าย มีหลายชนิด เช่น ปีนอก<br>ปีใน ปีโชน ปีชวา, ลักษณะนามว่า เลา เช่น<br>ปี ๒ เลา                                                                                                                                                                                                                 |
| เปล่า     | ก. กลิ้ง                  | (เปล่า) ว. ไม่มีอะไรนอกจากตัวของมันเอง<br>ที่อ้างถึง เช่น ขวดเปล่า มือเปล่า, ว่างๆ;<br>เป็นคำปฏิเสธ แปลว่า ไม่มี ไม่ใช่ว่า                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ                | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-----------|----------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                                  | นั้น; ไม่มีข้อผูกพัน เช่น ให้อัปล่า ได้อปล่า.<br>ว. อ้างอ้าง, ว่างเหว, เช่น เปลาอก เปลาใจ<br>เปลาเปลี่ยว                                                                                                                                                                                                        |
| เปลี่ยน   | ก. เนรเทศ, เอาไปปล่อย,<br>ล่อยแพ | (เปลี่ยน) ก. แปรหรือกลายไปจากลักษณะ<br>หรือภาวะเดิม, เอาสิ่งหนึ่งเข้าแทนอีกสิ่ง<br>หนึ่งโดยกรรมวิธีต่างๆ เช่น แลกเปลี่ยน<br>ผลัดเปลี่ยน สับเปลี่ยน เปลี่ยนแปลง, ย้าย<br>เช่น เปลี่ยนที่อยู่ เปลี่ยนพรรค เปลี่ยน<br>คลื่นวิทยุ                                                                                   |
| ผัด       | ก. ผัด, ชะลอ, หน่วง              | ก. เอาสิ่งที่ใช้เป็นอาหารใส่ลงในกระทะที่มี<br>น้ำหรือน้ำมันเล็กน้อย ตั้งไฟแล้วพลิก<br>กลับไปมาจนสุก เช่น ผัดข้าว ผัดหมี, เรียก<br>อาหารที่ทำด้วยวิธีการเช่นนั้น เช่น ข้าวผัด<br>หมีผัด; ย้ายไปย้ายมา, หมุนไปมา, ล่อให้<br>ไล่; ขอเลื่อนเวลาไป เช่น ผัดวัน ผัดหนี้;<br>เอาแป้งลูบที่หน้าเพื่อให้นวล เช่น ผัดหน้า |
| เผา       | น. ครว, เตาไฟ                    | ก. ทำให้ร้อนให้สุกหรือให้ไหม้เป็นต้น<br>ด้วยไฟ เช่น เผาเหล็ก เผากล้วย เผาป่า,<br>โดยปริยายหมายความว่าทำให้ร้อน เช่น<br>แดดเผา, ทำให้เราร้อน เช่น กิเลสเผา, ทำ<br>ให้หมดไป เช่น เผากิเลส                                                                                                                         |
| ฝิ่น      | น. ฝิ่น                          | น. ชื่อไม้ล้มลุกชนิด <i>Papaver somniferum</i><br>L. ในวงศ์ <i>papaveraceae</i> ขางซึ่งกรีดจากผล<br>นำมาเคี้ยวให้เหนียวเป็นยาเสพติด ใช้ทำยา<br>ได้                                                                                                                                                              |
| พญา       | น. พระยา, พญา, ตำแหน่งขุน<br>นาง | (พะยา) (โป) น. เจ้าแผ่นดิน เช่น พญา<br>ลิไทย; ผู้เป็นใหญ่, ผู้เป็นหัวหน้า, (มักใช้<br>นำหน้านามอื่น) เช่น พญานาค พญาหงส์                                                                                                                                                                                        |
| พม่า      | น. ชาวพม่า                       | 1. (พะม่า) น. ชื่อประเทศและชนชาติหนึ่ง                                                                                                                                                                                                                                                                          |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ          | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                 |
|-----------|----------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                            | อยู่ทางทิศตะวันตกและตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศไทย<br>2. (พะม่า) น. ชื่อเพลงไทยจำพวกหนึ่ง มีชื่อขึ้นต้นด้วยคำว่า พม่า เช่น พม่ากล่อม พม่าเห่ พม่ากำชับ พม่าห้าท่อน |
| พราน      | น. นายพราน                 | (พฺราน) น. ผู้หากินในทางล่าสัตว์เป็นต้น, ผู้ชำนาญป่า, เช่น พรานนก พรานป่า                                                                                         |
| พราย      | น. พราย, ภูตพราย, ผีกระหัง | (พฺราย) น. ผีจำพวกหนึ่ง (มักกล่าวกันว่า เป็นผีผู้หญิงที่ตายทั้งกลม); ต่อม่น้ำเล็กๆ ที่ผูกกระจาย                                                                   |
| พลอย      | น. มุก, พลอย               | (พฺลอย) น. หินที่มีเนื้อใสสีต่างๆ ใช้ทำเป็นเครื่องประดับมีหัวแหวนเป็นต้น, เรียกสิ่งที่ทำเทียมพลอยว่า พลอยหุง                                                      |
| พลาย      | ว. หนุ่ม, พลาย             | (พฺลวย) ว. เรียกช้างตัวผู้ว่า ช้างพลาย                                                                                                                            |
| พลู       | น. พลู                     | (พฺลู) น. ชื่อไม้เถาชนิด Piper betle L. ในวงศ์ Piperaceae ใบมีรสเผ็ดร้อนใช้กินกับหมากและทำยาได้                                                                   |
| พวก       | น. พวก, พรรค, กลุ่ม, ชมรม  | น. คน สัตว์ หรือสิ่งต่างๆ ที่รวมกันเข้าเป็นกลุ่มเป็นหมู่ตามอาชีพหรือชนิดเป็นต้น เช่น พวกนักเรียน พวกพ่อค้า พวกกรรมกร พวกนก พวกกา พวกเครื่องมือ พวกเครื่องเขียน    |
| พ้อม      | น. ครูดักน้ำ               | น. ภาชนะสานขนาดใหญ่สำหรับบรรจุข้าวเปลือกเป็นต้น, กระพ้อม กี่ว่า                                                                                                   |
| พาน       | น. พาน                     | น. ภาชนะมีเชิงประเภทหนึ่ง มีหลายชนิด บางชนิดรูปทรงคล้ายจาน บางชนิดมีรูปทรงคล้ายขัน เชิงมีรูปร่างต่างๆ กัน ใช้สำหรับใส่สิ่งของมีดอกไม้รูปเทียนเป็นต้น              |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-----------|-------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| พุง       | น. พุง, ท้อง      | น. ท้อง เช่น นอนตีพุง พุงปลิ้น, เรียกเครื่องในท้องของปลาบางชนิดรวมกัน มีกระเพาะและไส้เป็นต้น ว่า พุง เช่น พุงปลาช่อน                                                                                                                                                                                                                                             |
| แพร       | น. ผ้าแพร         | น. ผ้าที่มีเนื้อลื่น เรียบเป็นมัน เนื้อหนาหรือบางก็ได้ เดิมทอด้วยใยไหม ปัจจุบันอาจทอด้วยใยประดิษฐ์ที่มีลักษณะคล้ายไหม                                                                                                                                                                                                                                            |
| แพะ       | น. แพะ            | ชื่อสัตว์เคี้ยวเอื้องชนิด <i>Capra hircus</i> ในวงศ์ Bovidae เป็นสัตว์กึ่งปศุสัตว์ขนาดกลาง มีความอดทนแข็งแรง และทนทานต่อโรคได้ดีกว่าสัตว์กึ่งปศุสัตว์อื่นๆ สามารถปีนป่ายที่สูง โดยเฉพาะโขดหินหรือภูเขาได้ดี ขนหยาบสีดำ ขาว หรือน้ำตาล มีเขา ๑ คู่ ตัวผู้มีเครา หางสั้น; ชื่อหนึ่งของดาวฤกษ์ เชษฐา มี ๑๔ ดวง, ดาวงาช้าง ดาวช้างใหญ่ ดาวคอนาค หรือดาวเชษฐะ ก็เรียก |
| ไพร       | น. ป่าละเมาะ      | น. ป่า; ขอบ, ริม, เรียกดอกเสี้ยนกลมๆ ที่อยู่ได้ขอบกระบุงกระจาดเป็นต้น ว่า ดอกไพร                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| มอญ       | น. มอญ, ชาวมอญ    | 1. น. ชื่อชนชาติหนึ่ง เคยเป็นใหญ่อยู่ทางตอนใต้ของพม่า ปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของประเทศพม่า มีภาษาพูดอยู่ในตระกูลมอญ-เขมร และมีอักษรของตนเองใช้<br>2. น. ชื่อเพลงไทยจำพวกหนึ่ง มีชื่อขึ้นต้นด้วยคำว่า มอญ เช่น มอญรำดาบ มอญชมจันทร์ มอญครวญ                                                                                                                         |
| มะกรูด    | น. มะกรูด         | น. ชื่อไม้ต้นชนิด <i>Citrus hystrix</i> DC. ในวงศ์ Rutaceae ผลขรุขระ รสเปรี้ยว ผิวและ                                                                                                                                                                                                                                                                            |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-----------|-------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                   | ใบมีกลิ่นหอมฉุน ใช้แต่งกลิ่นและรสอาหาร ใช้ทำยาได้                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| มังคุด    | น. มังคุด         | น. ชื่อไม้ต้นชนิด <i>Garcinia mangostana</i> L. ในวงศ์ Guttiferae ผลกลม เมื่อแก่สีแดงคล้ำ เปลือกมีรสฝาดใช้ทำยาได้ เนื้อในขาวรสหวานอมเปรี้ยว                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| ม้ว       | น. หนึ่ง          | ว. ไม่แจ่ม เช่น พระจันทร์ม้ว, ไม่กระจ่าง เช่น ข้อความม้ว, ฝ้า เช่น กระจกม้ว, ฟาง เช่น นัยน์ต้าม้ว, ขมุกขมัว เช่น มืดม้ว, ไม่มีดีไม่สว่าง เช่น แสงม้วๆ, หม่น เช่น สีม้วๆ, ชุ่น, ไม่ส่อง, เช่น ใจม้ว; อาการที่ทำให้ติดพันอยู่ ไม่ละไปได้ เช่น มัวพูด มัวคิด, มัวแต่ ก็ว่า                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| ม่าย      | ว. หม้าย          | ก. มองผ่านเลยไป.ว. ไร้คู่ครองเพราะผัวหรือเมียตายจากไปและยังไม่ได้แต่งงานใหม่ และหมายรวมถึงเพราะหย่าขาดจากกันด้วย, ถ้าเป็นชายเรียกว่า พ่อม่าย, ถ้าเป็นหญิงเรียกว่า แม่ม่าย, โดยปริยายเรียกหญิงที่เลิกกับผัวว่า แม่ม่ายผัวร้าง หรือ แม่ร้าง, (โบ) ไร้คู่ผัวเมีย เช่น หนึ่งหญิงใดหาผัวมิได้เป็นม่ายถือกำนัลอยู่ในวัง (สามดวง), เขียนเป็น หม้าย ก็มี สำหรับกัน เช่น แม่กุญแจ คู่กับ ลูกกุญแจ; แม่น้ำ เช่น แม่ปึงแม่วัง; คำหรือพยางค์ที่มีแต่สระ ไม่มีตัวสะกด เรียกว่า แม่ ก กา, คำหรือพยางค์ที่มีตัว ก ข ค ฅ สะกด เรียกว่า แม่กก, คำหรือพยางค์ที่มีตัว ง สะกด เรียกว่า แม่กง, คำหรือพยางค์ที่มีตัว จ ฌ ช ฌ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ด ต ถ ท ธ ศ ษ ส สะกด |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-----------|-------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                   | เรียกว่า แม่กด, คำหรือพยางค์ที่มีตัว ย<br>สะกด เรียกว่า แม่เกย แต่ในมูลบทบรรพ<br>กิมมี ข ว อ สะกด, คำหรือพยางค์ที่มีตัว ว<br>สะกด เรียกว่า แม่เกอว                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| ยาม       | น. เวลา, ยาม      | (ยาม, ยามะ) น. ชื่อส่วนแห่งวัน ยามหนึ่งมี<br>๓ ชั่วโมง รวมวันหนึ่งมี ๘ ยาม; ในบาลี<br>แบ่งกลางคืนเป็น ๓ ยาม ยามหนึ่งมี ๔<br>ชั่วโมง เรียกว่า ปฐมยาม มัชฌิมยาม และ<br>ปัจฉิมยาม; (โหร) ช่วงแห่งวัน เป็นเวลา<br>ยามละชั่วโมงครึ่ง กลางวันมี ๘ ยาม<br>ตามลำดับคือ สุริยะ สุภระ พุระ จันเทา<br>เสารี ครุ ภูมิยะ สุริยะ กลางคืนมี ๘ ยาม<br>ตามลำดับคือ รวิ ชีโว ศศิ สุโกธ ภูมิโม โส<br>โร พุโร รวิ; คราว, เวลา, เช่น ยามสุข ยาม<br>ทุกข์ ยามเช้า ยามกิน; คนเฝ้าสถานที่หรือ<br>ระวังเหตุการณ์ตามกำหนดเวลา เช่น แจก<br>ยาม ไทยยาม คนยาม, เรียกอาการที่อยู่เฝ้า<br>สถานที่หรือระวังเหตุการณ์เช่นนั้นว่า อยู่<br>ยาม หรือเฝ้ายาม |
| ร้าน      | ก. ชื่อ           | น. ที่ที่ปลูกยกพื้นขึ้นสำหรับนั่งหรือขาย<br>ของเป็นต้น, สถานที่ขายของ, เรียกสิ่งที<br>ปักเสามีไม้พาดข้างบนให้ต้นไม้เลื้อยว่า<br>ร้าน เช่น ร้านบวบ ร้านองุ่น                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| ราว       | น. ทาง, หนทาง     | น. แถว, แนว, เช่น ราวป่า; เครื่องยึด<br>เหนี่ยวสำหรับเกาะหรือขึ้นลงเป็นต้น เช่น<br>ราวบันได ราวสะพาน, เรียกไม้ โลหะ และ<br>เชือกหรือลวดเป็นต้นที่ขึงสำหรับพาดหรือ<br>ตากผ้าว่า ราว ราวผ้า หรือราวตากผ้า, ถ้า<br>ใช้ขึงสิ่งอื่นๆ เช่น ขึงมุ้ง เรียกว่า ราวมุ้ง ขึง                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |



| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ               | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----------|---------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                                 | ม่าน เรียกว่า ราม่าน, ไม้หรือโลหะเป็น<br>ต้นสำหรับพาดปีกวางสิ่งต่างๆ เช่น ราม<br>พระแสง รามเทียน                                                                                                                                                                                            |
| รื้อ      | ก. รื้อ                         | ก. แยกออกหรือถอดออกเป็นต้นจากสิ่งที่เป็น<br>เป็นรูปแล้วให้เสียความเป็นกลุ่มก้อนของ<br>รูปเดิม เช่น รื้อบ้าน รื้อหลังคา รื้อข้าวของ<br>กระจุยกระจาย; เอาขึ้นมาใหม่ เช่น รื้อ<br>เรื่องราวที่ระงับไว้ขึ้นมาพิจารณาใหม่ รื้อ<br>เรื่องเดิมขึ้นมาเขียนใหม่; ขนออก เช่น รื้อ<br>สัตว์จากวัฏสงสาร |
| เรียง     | ก. จัดแจง, ตบแต่ง, เตรียมการ    | ก. จัดให้เป็นแถวหรือเป็นลำดับเป็นต้น<br>เช่น จัดแถวหน้ากระดานเรียงสอง เข้าแถว<br>เรียงตามลำดับไหล่ เรียงไข่ใส่ตะกร้า;<br>ลักษณะนามเรียกพลูที่เอามาเรียงซ้อนกัน<br>ประมาณ ๙-๘ ใบ เช่น พลูเรียงหนึ่ง พลู<br>-เรียง (ในบทกลอนแสดงเป็นระเรียง หรือ<br>รันเรียง ก็มี)                            |
| โรง       | น. โรง, อาคาร, สถานที่, สถานที่ | น. สิ่งปลูกสร้างที่มีหลังคาคลุม ปรกติพื้น<br>อยู่ติดกับดิน สำหรับเป็นที่อยู่อาศัย<br>ประกอบการ หรือไว้สิ่งของเป็นต้น เช่น<br>โรงลิเก โรงทอผ้า โรงเหล้า โรงรถ โรง<br>พิมพ์, ลักษณะนามว่า โรง เช่น ลิเกโรงหนึ่ง<br>โรงทอผ้า ๒ โรง                                                             |
| ลวด       | น. ลวด                          | น. สิ่งที่ทำเป็นเส้นยาวๆ เช่น ลวดหนัง คือ<br>แผ่นหนังที่เอามาทำเป็นเส้นยาวๆ, โลหะที่<br>เอามาริดเป็นเส้นเช่นนั้นก็เรียกว่า ลวด<br>เช่น ลวดสังกะสี ลวดทองแดง, โดยมาก<br>มักเรียกสั้นๆ ว่า ลวด; เรียกสิ่งที่ทำด้วย<br>ลวดโลหะคล้ายสิ่งทอ ใช้กันยุ่งต่างมุ้ง ว่า                               |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ        | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------|--------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                          | มั่งลวด; เรียกเครื่องปลูกสำหรับรองนั่ง<br>ทำด้วยต้นกก ทอเป็นผืนหน้ากว้าง<br>ประมาณ ๑ เมตร ความยาวไม่จำกัด นิยม<br>ใช้ตามวัด ว่า เสื่อลวด; ลายที่ลอกเป็นเส้น<br>กลมยาวไปตามขอบตัวไม้ต่างๆ, เรียกสิ่งที<br>นูนขึ้นซึ่งมีลักษณะคล้ายลวด เช่น ลวด<br>ปากปลา. (โบ) ว. เลย                                                                       |
| ล้าง      | ก. ล้าง                  | ก. ทำให้หมดสิ้นไปโดยใช้สิ่งเช่นน้ำหรือ<br>ไฟเป็นต้นและมีกรรมวิธีต่างๆ เช่น กวาด<br>ล้าง ชะล้าง ชำระล้าง ล้างกลั่น ล้างคว<br>ล้างดู, โดยปริยายหมายถึงลักษณะที่<br>คล้ายคลึงเช่นนั้น เช่น ฆ่าล้างโคตร<br>สงครามล้างชาติ                                                                                                                      |
| ลุย       | ก. ลุย (น้ำ)             | ก. เคลื่อนที่เรื่อยเข้าไป เช่น ลุยน้ำ ลุย<br>โคลน ลุยไฟ ลุยป่า ขับริลุยเข้าไปในฝูงคน<br>, โดยปริยายหมายถึงอาการที่คล้ายคลึง<br>เช่นนั้น เช่น ลุยงานให้เสร็จภายในเวลาที่<br>กำหนด หัวหน้าสั่งลูกน้องลุยฝายตรงข้าม                                                                                                                           |
| เล่า      | ก. เล่า, แจ้ง            | ก. พูดหรือบอกเรื่องราวให้ผู้อื่นฟัง เช่น<br>เล่าเรื่อง                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| เลี้ยง    | ก. กระเดียด (เอา)        | ก. ดูแล, เอาใจใส่, บำรุง, เช่น เลี้ยง<br>กล้วยไม้, ปรนปรีด้วยอาหารการกินเป็น<br>ต้น เช่น เลี้ยงสัตว์เลี้ยงลูก, เลี้ยงตะกร้อไว้<br>ได้นานๆ; กินร่วมกันเพื่อความรื่นเริงหรือ<br>ความสามัคคีเป็นต้น เช่น เลี้ยงเพื่อน เลี้ยง<br>รุ่น เลี้ยงสังสรรค์; (ปาก) เป็นเจ้ามือจ่าย<br>ค่าอาหารหรือค่าบันเทิงเป็นต้น เช่น เลี้ยง<br>โต๊ะจีน เลี้ยงหนัง |
| วง        | น. วง, คั่น เช่น คั่นธนู | น. รูปที่มีเส้นที่โค้งเข้ามาบรรจบกัน                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-----------|-------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                   | ล้อมรอบเป็นขอบเขตสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น วงกลม วงรี, โดยปริยายหมายถึงลักษณะที่รวมกันเป็นหมู่เป็นกลุ่ม เช่น วงราชการ วงดนตรี; ส่วนสัดของมือที่ใช้ในการรำ, คู่กับ เหลี่ยม คือ ส่วนสัดของขาที่ใช้ในการรำ; ลักษณะนามที่ใช้เรียกของที่เป็นวง เช่น แหวนวงหนึ่ง หรืออาการที่คนหลายๆ คน นั่งหรือยืนล้อมกันเป็นวง เช่น ไฟวงหนึ่ง ระบายขาวไร่ ๒ วง นั่งล้อมวงกินข้าว ๓ วง หรือการเล่นที่มีคนหลายๆ คนเป็นชุด เป็นคณะ เครื่องสายวงหนึ่ง แตรวงวงหนึ่ง ดนตรี ๒ วงประชันกัน. ก. ล้อมรอบ, ทำเครื่องหมายเป็นรูปวงอย่างอาคินสอดเขียน เป็นรูปวงหมายไว้ หรือใช้ด้ายหรือเชือก อ้อมมาบรรจบกัน เช่น วงสายสิญจน์ |
| วัง       | น. พระราชวัง      | 1. น. ที่อยู่ของเจ้านาย, ถ้าเป็นที่อยู่ของ พระมหากษัตริย์เรียก พระราชวัง หรือ พระบรมมหาราชวัง; ห้วงน้ำลึก เช่น วัง จระเข้. ก. ล้อม, ห้อมล้อม.<br>2. (โบ; เลิก) น. ตำแหน่งเจ้ากระทรวง ปกครองครั้งโบราณ มีหน้าที่รักษา พระราชวัง จัดการพระราชพิธี และมี อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของราษฎร                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| ว่าว      | ว่าว              | น. เครื่องเล่นอย่างหนึ่ง มีไม้ไผ่เป็นต้นผูก เป็นโครงรูปต่างๆ แล้วปิดด้วยกระดาษ หรือผ้าบางๆ มีสายเชือกหรือป่านผูกกับ สายซุงสำหรับชักให้ลอยตามลมสูงขึ้นไปในอากาศ มีหลายชนิด เช่น ว่าวจุฬา ว่าว ปีกเป่า ว่าวงู                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----------|-------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| เว้น      | ก. เว้น, หลีก     | ก. แยกเอาออก (ไม่ให้พัวพันกันอยู่กับสิ่งซึ่งพึงกระทำหรือไม่พึงกระทำ) เช่น ทำเลขทุกข้อเว้นข้อ ๔ เปิดทุกวันเว้นวัน นักขัตฤกษ์ วันโกนไม่ละวันพระไม่เว้น, เป็นคำใช้ได้ทั่วไป ถ้าต้องการให้ทราบชัดว่าเว้นด้วยลักษณะไหน ก็เอาคำอื่นซึ่งมีความหมายคล้ายคลึงกันมาประกอบเข้า เช่น งดเว้น ยกเว้น ละเว้น                             |
| เวียง     | น. พระราชวัง      | 1. น. เมืองที่มีกำแพงล้อม<br>2. (โบ; เลิก) น. ตำแหน่งเจ้ากระทรวงปกครองครั้งโบราณ มีหน้าที่ปกครองท้องที่ ดูแลทุกข์สุขของราษฎร                                                                                                                                                                                              |
| เศษ       | ว. เหลือ          | น. ส่วนที่เหลือใช้การไม่ได้ตามวัตถุประสงค์, ส่วนที่เหลือซึ่งไม่ต้องการ, เช่น เศษกระดาษ เศษอาหาร เศษขยะ; สิ่งที่เกิดขึ้นหรือเหลือจากจำนวนเต็มที่กำหนดไว้ เช่น เวลา ๒ นาฬิกาเศษ ขาว ๒ วาเศษ; ส่วนปลีกย่อยหรือส่วนย่อย เช่น เศษสตางค์ เศษเนื้อ เศษผ้า; (คณิต) ส่วนที่เหลือจากการหาร เช่น ๕ หารด้วย ๗ เหลือเศษ ๒ (ส.; ป. เสส) |
| สมอ       | น. หิน            | 1. (สะหม่อ) น. หิน. (ข. ฤม); ของหนักที่ล้ามน้ำหรือเชือกอยู่กับเรือ เวลาจอดเรือใช้ทอดลงไปให้น้ำให้เกาะพื้นเพื่อไม่ให้เรือเคลื่อนไปที่อื่น<br>2. (สะหม่อ) น. ชื่อไม้ต้นหลายชนิดในสกุล Terminalia วงศ์ Combretaceae ใช้ทำยาได้ เช่น สมอไทย (T. chebula Retz.), สมอพิเภก [T. bellirica (Gaertn.) Roxb.],                      |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ                          | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----------|--------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                                            | สมอดิง [T. citrine (Gaertn.) Roxb. Ex Flem.].                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|           |                                            | 3. (สะหุมอ) น. ลูกฝ้าย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| สมัคร     | ว. เต็มใจ, สมัครใจ                         | (สะหุมัก) ก. ยื่นความจำนงขอเข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือร่วมในกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นต้น เช่น สมัครเป็นสมาชิกสมาคมสมัครเข้าทำงาน, บางทีก็มีคำ ใจ ประกอบอยู่ด้วยซึ่งเป็นคำประสมชนิดที่ต้องการเน้น เช่น ใจสมัคร ว่า ใจที่สมัคร, สมัครใจ ว่า สมัครด้วยความเต็มใจ. (ต. สมัคร ว่า เต็มใจ; ป. สมัคร; ส. สมัคร ว่า พร้อม). สมัครใจ ก. สมัครด้วยความเต็มใจ เช่น งานนี้เขาสมัครใจเป็นแม่ครัว ชาวเขาสมัครใจย้ายถิ่นฐาน. น. ความเต็มใจ เช่น ทำโดยสมัครใจ |
| สมิง      | น. เจ้านาย, เจ้าหน้าที, เจ้า, ขนชั้นปกครอง | (สะหุมิง) น. เสือที่เชื่อว่าเดิมเป็นคนที่มีวิชาอาคมแก่กล้าแล้วต่อมาสามารถจำแลงร่างเป็นเสือได้ หรือ เสือที่กินคนมากๆ เข้าเชื่อกันว่าวิญญาณคนตายเข้าสิง ต่อมาสามารถจำแลง เรียกว่า เสือสมิง; ตำแหน่งขุนนางผู้ใหญ่ฝ่ายมอญ. (ต. สมิง ว่า พระเจ้าแผ่นดิน, เจ้าเมือง, ผู้ปกครอง)                                                                                                                                                                   |
| สละ       | ก. สละ, บริจา                              | 1. (สะละ) น. ขนเม่น (ป.).<br>2. (สะหุละ) น. ชื่อปาล์มชนิด <i>Salacca edulis</i> Reinw. ในวงศ์ <i>Palmae</i> ขึ้นเป็นกอคล้ายระกำ ผลสีคล้ำ ไม่มีหนาม เนื้อสีขาวหนาล่อน รสหวาน (เทียบ ม. Salak); ชื่อระกำพันธุ์หนึ่ง ส่วนมากผลมีเมล็ดเดียว<br>3. (สะหุละ) น. ชื่อปละทะเลขชนิด                                                                                                                                                                  |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------|-------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                   | <p>Scomberodes sancti-petri ในวงศ์ Carangidae ลำตัวแบนข้างและกว้างมาก มีจุดดำใหญ่อยู่บนเส้นข้างตัว ๕-๘ จุด ตาเล็กอยู่ก่อนไปทางด้านสันหัว ขนาดโตได้ถึง ๑.๕ เมตร</p> <p>4. (สะหฺละ) ก. บริจาค เช่น สละทรัพย์ช่วยการกุศล, เสียสละ ก็ใช้; ผละออก เช่นสละบ้านเรือนออกบวช, ละวาง ปล่อยวาง, (สิ่งที่ยังต้องการจะรักษาไว้กับตนอยู่เพื่อเห็นความสุขความสงบเรียบร้อย หรือเพื่อพลีบูชาเป็นต้น), เช่น สละกิเลส</p> |
| สะไก้     | น. สะไก้          | <p>น. หญิงที่มาแต่งงานกับญาติผู้ชาย, เมียของญาติ เช่น ถ้าเป็นเมียของลูกชาย เรียก ลูกสะไก้ ถ้าเป็นเมียของลุง เรียกป้าสะไก้, (ปาก) ตะไก้</p>                                                                                                                                                                                                                                                             |
| สะอาด     | ว. สะอาด, หมดจด   | <p>ว. ไม่สกปรก เช่น เสื้อผ้าสะอาด บ้านเรือน สะอาด น้ำสะอาด, หมดจด, ผ่องใส, เช่น จิตใจสะอาด, ไม่มีตำหนิ, บริสุทธิ์, ไม่ทุจริต, เช่น เขาเป็นคนใจซื่อมือสะอาด</p>                                                                                                                                                                                                                                         |
| สาด       | ก. วิด (น้ำ)      | <p>ก. ชัดไป เช่น สาดน้ำ สาดโคลน สาดทราย, วกน้ำหรือตักน้ำช้อนออกไปโดยแรง เช่น สาดน้ำรดแปลงผัก, ชัดหรือกระเซ็นเข้ามา เช่น ฝนสาด, ชัดหรือยิงอาวุธหรือกระสุนปืนทีละหลายๆ เช่น สาดอาวุธเข้าหากัน สาดกระสุนเข้าใส่กัน; ส่องแสงเข้ามา เช่น ดวงจันทร์สาดแสง ห้องนี้แดดสาดทั้งวัน, กระจ่าย เช่น ถูกตีหัวเลือดสาด</p>                                                                                            |
| สำปัน     | น. บันได          | <p>น. ชื่อเรือต่อเสริมกราบชนิดหนึ่ง เดิมทำด้วยไม้กระดาน ๓ แผ่น ท้ายสูงกว่าหัวเรือ</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

| คำภาษาไทย | ความหมายในภาษามอญ                          | ความหมายในภาษาไทย                                                                                                                                                                                                                                   |
|-----------|--------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           |                                            | ใช้แจวหรือพาย                                                                                                                                                                                                                                       |
| สูง       | ว. สูง                                     | ว. มีระยะที่วัดตรงขึ้นไปตามแนวตั้งฉากกับพื้น เช่น ดันไม้สูง ภูเขาสูง; เหนือระดับปกติ เช่น อุณหภูมิสูง ไข้สูง<br>ความสามารถสูง; แหลม เช่น เสียงสูง, ระดับเหนือเสียงกลาง เช่น อักษรสูง; ตรงข้ามกับ ต่ำ เช่น จิตใจสูง                                  |
| เสมอ      | ว. พร้อมเพรียง, กลมเกลียว, เสมอ, เท่าเทียม | 1. (เสมอ) ว. เท่ากัน, พอๆ กัน, เหมือนกัน, เช่น กรรมการตัดสินให้เสมอกัน ไม่มีใครแพ้ใครชนะ; เพียง, แค, เช่น ราคาของ ๔๐,๐๐๐ บาท เห็นจะซื้อไม่ไหว เสมอสัก ๓๐,๐๐๐ บาท ก็พอจะสู้ได้<br>2. (เสมอ) ก. เข้าข้าง, คาดว่าจะชนะ, เช่น มวยคู่นี้คุณจะเสมอฝ่ายไหน |
| แสง       | น. ดาบ                                     | น. อาวุธ, ศัสตรา, เครื่องมีคม, ราชศัพท์<br>ใช้ว่า พระแสง เช่น พระแสงดาบ พระแสงปืน<br>3. น. กางเกง, มักใช้เข้าคู่กับคำ เสื้อ เป็นเสื้อแสง หมายความว่า เสื้อและกางเกง                                                                                 |
| เอ็นดู    | ก. สงสาร, เอ็นดู                           | ก. มีใจรักใคร่, ปรานี                                                                                                                                                                                                                               |